

EEN VIRUSZIEKTE IN LUPINEN

DOOR

DINA SPIERENBURG

Onder bovenstaanden titel komt in de derde aflevering van het Tijdschrift over Plantenziekten van dit jaar een artikel voor, waarin op een in 1935 waargenomen nieuwe ziekte in bittere en in zoete lupinen is gewezen.

In het artikel in het Tijdschrift is tot mijn spijt een vertaalfout blijven staan, die ik, om geen verdere verwarring te stichten, hier gaarne wil herstellen. Er staat nl., dat de lupinenziekte volgens de Australische onderzoekers overeen zou komen met *Boonenmozaiek* en niet met het zaad zou overgaan. Dit is onjuist, want zooals bekend is, gaat boonenmozaiek wel met het zaad over. Er had dan ook moeten staan *erwtenmozaiek*, het Engelsche *pea-mosaic*, dat door mij foutief vertaald is met boonenmozaiek. Volgens de Australische onderzoekers hebben we bij de lupine te doen met een mozaiek, dat identiek zou zijn met erwtenmozaiek, welk mozaiek niet met het zaad overgaat. De Duitsche onderzoeker Köhler meent echter, dat het lupinenmozaiek overeenkomt met komkommervirus I, dat wel met het zaad overgaat.

In hoeverre de eene onderzoeker of de andere gelijk heeft, een vraag, die voor de praktijk, vooral met het oog op de zaadteelt van voederlupinen van zeer groot belang is, zal nader dienen te worden onderzocht.

Mijn bedoeling met het herstellen van de gemaakte vertaalfout is ook om te voorkomen, dat de foutieve meening zich zou vestigen, dat boonenmozaiek niet met het zaaizaad zou overgaan.

Op een buiten mijn schuld om gemaakte fout bij het in elkaar zetten der afbeeldingen is in een „errata” op blz. 116 in de vierde aflevering van dit jaar gewezen. Misschien is het goed hier tegelijk nog eens de veranderingen aan te geven:

De drie afbeeldingen van Plaat VI zijn verkeerd geplaatst. De linkerafbeelding, aangeduid met Fig. 1, moet zijn: Figuur 2 (zieke blauwe lupine); de middelste afbeelding, aangeduid met Fig. 2, moet zijn: Fig. 3 (zieke witte lupine); de rechter afbeelding aangeduid met Fig. 3, moet zijn: Fig. 1 (zieke gele lupine).

Tevens komt op blz. 71 een drukfout voor. Op den vijfden regel van onderen leze men: „Ziektebeeld der stengels” (Zie Plaat VII, fig. 5 (inplaats van fig. 4)).

Ook dient bij de platen nog vermeld te worden: Foto's D. Lindner.

Van deze gelegenheid maak ik tegelijk gebruik nog iets over het optreden van de ziekte in dit jaar te vermelden.

Op het oogenblik, dus eind Augustus begin September, komt

in verschillende plaatsen de ziekte in zeer ernstige mate voor. Zelf hebben we ze op eenige perceelen in Wageningen en in Noord-Brabant gezien. We kregen nog van andere plaatsen, ook meer uit het Noorden van het land, berichten, al of niet met materiaal, dat de ziekte er was waargenomen.

Wij hooren vooral van het optreden van de ziekte in gele voederlupinen. Loopt men door een veld met zieke lupinen, dan treft men telkens vroeg afgestorven, geheel bruine planten aan. In de omgeving van deze doode planten staan vrij hoge planten, waarin de bloem meestal aanwezig is. De planten hebben echter opvallend kleine, fijn blijvende en wat licht gekleurde blaadjes in den top der stengels. De afzonderlijke blaadjes van het samengestelde blad zijn fijn, bijna draadvormig, spichtig, soms iets gekrinkeld en meermalen met bruine vlekjes of streepjes bezet. Het schijnt, dat de ziekte zich van de vroeg gestorven planten af verspreid heeft.

Op de door ons bezochte perceelen kregen we den indruk, dat de ziekte het sterkst optrad in de vroeg gezaaide lupinen. Later gezaaide perceelen waren nog mooi groen, maar toch zag men reeds de fijne blaadjes en het samenknijpen van de blaadjes in den top der planten, dus de eerste verschijnselen van de ziekte. Het zal de vraag zijn, of deze planten nog tot voldoende zaadvorming kunnen komen.

De ziekte komt zoowel in de voeder-, als in de bittere lupinen voor, maar eerstgenoemde schijnen vatbaarder te zijn, hoewel ook bij de voederlupinen nog verschillen in vatbaarheid zijn waargenomen.

Zoo b.v. leken het vorig jaar de bittere blauwe lupinen het sterkst vatbaar, de bittere witte iets minder, maar deze leken veel vatbaarder dan de bittere gele. Het ziektebeeld van de bittere blauwe lupinen wijkt sterk af van dat van de gele. Alle groene bladeren van de bittere blauwe lupinen krijgen nl. bij optreden van de ziekte een sterk paarsbruine tint. Bij de bittere witte lupine is de kop van de plant zeer kroezig, terwijl de onderste bladen slap hangen. Het is, gezien de verschillende ziektebeelden, zeker niet onmogelijk, dat we met meer dan één virus te maken hebben.

We hebben tot nu toe slechts een enkelen keer gehoord van het optreden van de ziekte in zoete blauwe lupinen. Het ziektebeeld daarvan is ons nog niet goed bekend.

Middelen ter bestrijding der ziekte(n) zijn thans nog niet aan te geven. Wellicht zal door selectie, waarbij vooral aandacht geschonken zal moeten worden aan voor de ziekte onvatbare stammen, veel bereikt kunnen worden.

Wageningen, September 1936.